

Ympäristönsuojeluviranomaisen valvontakertomus 2020

1. Johdanto

Ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma (ympäristönsuojelulaki 527/2014 § 168) vuosille 2017–2021 on hyväksytty rakennus- ja ympäristölautakunnassa 29.6.2017 § 46 ja valvontasuunnitelman päivitys 6.9.2018 § 64. Valvontasuunnitelman ja -ohjelman toteutumista arvioidaan vuosittain koottavassa valvontakertomuksessa.

2. Ympäristöluvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien laitosten säännöllinen valvonta (YSL 4 luku, 10 a luku ja 11 luku)

Säännöllisesti valvottavia ympäristöluvanvaraisia, ilmoituksenvaraisia ja rekisteröitäviä laitoksia oli 31.12.2020 yhteensä 83 (Loviisa 58, Lapinjärvi 25). Vuoden aikana yhden laitoksen ympäristölupaa on muutettu ja toisen laitoksen yhteislupaa selvennetty. Kolme ympäristölupaa on rautettu. Neljä jakeluasemaa on rekisteröity ympäristönsuojelulain mukaisesti. Yksi yhteislupahakemus (ympäristölupa ja maaineslupa) oli vireillä 31.12.2020

Lupavelvollisten ja rekisteröitävien toimintojen valvontaa on toteutettu käymällä läpi vuosi- ja tarkkailuraportit. Määräaikaistarkastuksia on tehty 18 laitokseen. Ympäristönsuojeluyksikköön saapuneet vuosiraportit ja tarkkailutulokset on käyty läpi. Kaikki toimijat eivät ole toimittaneet vuosiraporttia tarkastettavaksi.

Taulukko 1. Luvanvaraisten ja rekisteröitävien laitosten säännöllinen valvonta vuonna 2020

	Loviisa	Lapinjärvi	Yhteensä
Määräaikaistarkastukset	17	1	18
Vuosiraportit ja tarkkailutulokset	30	3	33

Ympäristönsuojeluyksikkö on lisäksi osallistunut ELY-keskuksen valvontavastuulla olevien laitosten valvontaan. Yhteisiä tarkastuksia on tehty kahdeksan (Loviisa 3, Lapinjärvi 5). Ympäristönsuojeluyksikkö on lisäksi käynyt läpi ELYn valvonnassa olevien laitosten vuosi- ja tarkkailuraportteja, koska niistä raportoidaan myös kunnalliselle valvontaviranomaiselle.

3. Kertaluonteista toimintaa koskeva ilmoitusmenettely (YSL 12 luku)

Vuonna 2020 ympäristönsuojeluyksikkö teki kuusi päätöstä ympäristönsuojelulain 118 §:n mukaisista meluilmoituksista. Poikkeuksellisia tilanteita (YSL 120 §) koskevia päätöksiä tehtiin yksi.

4. Ympäristönsuojelulain muut valvontakohteet (ilmoitukset ja lausunnot)

Ympäristönsuojelumääräysten valvontaa on toteutettu pääsääntöisesti neuvomalla ja ohjeistamalla puhelimitse ja sähköpostitse sekä tarkastuskäyntien yhteydessä. Ympäristönsuojelumääräyksiä koskevia poikkeamispäätöksiä on tehty kolme.

Ympäristönsuojeluyksikössä tarkastettiin 24 ns. nitraattiasetuksen mukaista ilmoitusta.

Jätevesijärjestelmien rakentamiseen liittyviä asioita käsiteltiin yhteistyössä rakennusvalvonnan kanssa 11. Näiden lisäksi puhelimitse ja sähköpostitse on neuvottu kiinteistönomistajia jätevesijärjestelmien uusimiseen liittyvissä asioissa.

5. Jätelain säännöllinen valvonta

Jätelain 124 §:n mukaisia, määräajoin tarkastettavia vaarallisia jätteitä tuottavia laitoksia on tarkastettu vuoden aikana yhteensä kymmenen. Suurimmalle osalle on annettu kehotuksia epäkohtien korjaamiseksi. Jotkut toiminnoista ovat pohjavesialueella sijaitsevia riskikohteita.

Jätehuoltorekisteriin merkityistä toimijoista on tarkastettu viisi (yhteensä 30 kohdetta).

6. Onnettomuus-, haitta- ja rikkomistilanteiden valvonta (ympäristönsuojelulaki ja jätelaki)

Haitta- ja rikkomistilanteiden valvontaa on suoritettu sekä ympäristönsuojelulain että jätelain nojalla. Epäkohdat liittyvät usein kummankin lainsäädännön rikkomiseen. Laillisuusvalvontaa on tehty sekä oma-aloitteisesti että kuntalaisilta tulleiden ilmoitusten perusteella.

Haittailmoituksia on ympäristönsuojeluyksikköön tullut noin 60. Haittailmoitukset ovat liittyneet muun muassa alueiden roskaantumiseen, meluun, savuhaittoihin ja jätteiden polttamiseen. Moni haittailmoitukseen liittyvä asia on hoidettu sähköpostitse tai puhelimitse, mutta tarvittaessa toimenpiteisiin on ryhdytty tekemällä kohteeseen tarkastus tai tekemällä toiminnanharjoittajalle selvityspyyntö sekä antamalla kirjallisia kehotuksia. Kaikkiin ilmoitettuihin asioihin ei kuitenkaan ole ollut resursseja puuttua.

Jätelain nojalla on annettu kirjallinen siivoamiskehoitus yhteensä 12 kohteelle. Tämän lisäksi kehotuksia on annettu puhelimitse ja sähköpostitse.

Vuoden 2020 aikana viisi jätelain nojalla kehotuksen saanutta kohdetta on todettu siivotuksi, ja valvontatoimet näiden kohteiden osalta on päätetty.

7. Maa-aineslain säännöllinen valvonta

Valvottavia maa-aineslain mukaisia kohteita oli 31.12.2020 23 kpl (Loviisa 20, Lapinjärvi 3), joista neljä on yhteislupia. Valvontaa on toteutettu

määräaikaistarkastuksin, tarkastuksia on tehty yhteensä 19 kohteeseen. Sellaisissa maa-ainestenottokohteissa, joissa maa-ainesten ottoa ei vielä ole aloitettu tai ottamistoimintaa ei vuoden 2020 aikana ole ollut, ei ole suoritettu määräaikaistarkastusta, jossa toiminnanharjoittaja on ollut läsnä. Näitäkin kohteita on kuitenkin valvottu muulla tavoin.

Maa-ainekohteiden vuosiraportit ja tarkkailutulokset on tarkastettu 15 kohteen osalta. Tarkkailua ei ole tehty niissä kohteissa, joissa maa-ainesten ottaminen ei vielä ole alkanut. Joissain kohteissa lupamääräyksiin ei sisälly tarkkailuvelvoitteita.

Taulukko 2. Maa-ainelain mukaiset valvontakohteiden tarkastukset vuonna 2018

	Loviisa	Lapinjärvi	Yhteensä
Määräaikaistarkastukset	17	3	20
Vuosiraportit ja tarkkailutulokset	12	0	12

Vuonna 2020 on myönnetty kaksi maa-aineslupaa. Yhden yhteisluvan määräyksiä on selvennetty. Yhden vuonna 2019 umpeen menneen maa-ainesluvan maisemointityöt ovat olleet vuoden 2020 aikana vielä kesken. Yksi yhteislupahakemus ja kaksi maa-aineslupahakemusta olivat vireillä 31.12.2020.

Kotitarveottoon liittyviä ilmoituksia ei ole vastaanotettu. Ympäristönsuojeluyksiköllä ei ole ollut osoittaa resursseja kotitarveoton valvontaan.

8. Muu valvonta

Vesitaloushankkeiden valvontaa on suoritettu yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa. Ympäristönsuojeluyksikkö on ohjeistanut ja neuvonut useita ruoppausta ja vesikasvien niittoa suunnittelevia tahoja ja tarvittaessa kommentoinut ELY-keskukselle tulleita ilmoituksia vesitaloushankkeista. Ilmoituksia on tullut kommentoitavaksi 41. Ympäristönsuojeluyksikkö on osallistunut yhteen ojitushankkeeseen neuvonantajan roolissa.

9. Muut ennakkovalvontaan liittyvät lausunnot

Ennakkovalvontaa on suoritettu myös antamalla lausuntoja muun muassa lupahakemuksista, ilmoituksista ja kaavaehdotuksista.

10. Yhteistyö muiden viranomaisten kanssa

Ympäristönsuojeluyksikkö on edellä kuvatun mukaisesti tehnyt yhteistyötä rakennusvalvontayksikön ja ELY-keskuksen kanssa.

Yhteistyötä on tehty myös Itä-Uudenmaan poliisin ympäristörikostutkintaryhmän ja terveydensuojeluviranomaisen kanssa.

11. Valvontasuunnitelman ja -ohjelman toteutumisen arviointi

Ympäristönsuojeluyksiköllä on vuoden 2020 aikana ollut käytettävissään 3,5 henkilötyövuotta. Valvontasuunnitelman ja -ohjelman mukaista valvontatyötä suorittavat ympäristönsuojelutarkastajat ja ympäristönsuojelusihteeri (yhteensä 3 henkilötyövuotta) oman tehtäväalueensa mukaisesti ja muiden tehtäviensä ohella. Valvontatehtävät ovat vain osa viranomaistehtäviä ja viranomaistehtävien lisäksi ympäristönsuojeluyksikölle kuuluvat lakisääteisesti myös ympäristönsuojelun edistämistehtävät.

Ympäristönsuojeluyksikkö on valvontaohjelman mukaisesti priorisoinut luvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröintivelvollisten laitosten sekä jätelain 124 §:n mukaisten laitosten valvontaa. Näiden osalta suunnitelmallinen valvonta on toteutunut valvontasuunnitelman ja -ohjelman mukaisesti. Vuosi- ja tarkkailuraportteja ei vuonna 2020 saatu kaikilta toiminnanharjoittajilta määräaikaan mennessä.

COVID-19 -virusepidemian ja siihen liittyvien rajoitusten takia joitain säännöllisen valvonnan piiriin kuuluvia tarkastuksia ei ole voitu tehdä. Muutama tarkastus on tehty etänä. Myös muiden kohteiden tarkastuksia on ollut tavallista vähemmän vallitsevien rajoitusten myötä.

Haittailmoitusten osalta ympäristönsuojeluyksikön resurssit eivät riitä kaikkien kohteiden tarkastamiseen ja tarkastus tai muu asian selvittäminen on siksi tehty tapauskohtaisen tilannearvion perusteella. Joihinkin kohteisiin on tehty useita tarkastuskäyntejä.

Valvonnan tehokkuuteen ja laatuun vaikuttavat käytössä olevat tietojärjestelmät ja niiden yhtenäinen käyttö. Järjestelmien ylläpidossa priorisoidaan kaupungin omaa sähköistä tietokantaa, joka on käytännön työssä toimivampi kuin valtion ylläpitämä ympäristönsuojelun tietojärjestelmä (YLVA). YLVA -tietojärjestelmään on tallennettu vain osa ympäristönsuojelulain 223 §:ssa edellytetyistä tiedoista.

Yhteenvedo valvontasuunnitelman ja -ohjelman mukaisista valvonta- ja muista tapahtumista

Lupatapahtumat, rekisteröinnit ja muut päätökset	Kaikki	Lapinjärven osuus
– maa-ainesluvut ja yhteisluvut (sisältää 6 kpl lupien siirtämistä)	9	1
– ympäristöluvut ja ilmoituspäätökset (sisältää lupien rauettamisen)	4	0
– rekisteröinnit (YSL)	4	2
– rekisteröinnit (JL)	2	1
– rekisteröinnit ja rekisteriöintien muutokset (Merenkulun YSL)	8	0
– melupäätökset (YSL)	6	1
– poikkeukselliset tilanteet (YSL)	1	0
– poikkeaminen talousjätevesien käsittelyvaatimuksista (YSL)	4	0
– poikkeaminen ympäristönsuojelumääräyksistä (YSL)	3	2
Yhteensä	41	7
Lausunnot		
– kaavalausunnot	3	0
– lausunnot Etelä-Suomen aluehallintovirastolle	4	0
– muut viranomaisille annetut lausunnot	8	0
– jätevesiasiat	11	2
– nitraattiasetuksen mukaiset ilmoitukset	24	13
Yhteensä	50	15
Tarkastukset		
– valvontaohjelman mukaiset määräaikaistarkastukset (YSL)	18	3
– valvontaohjelman mukaiset määräaikaistarkastukset (JL)	42	6
– muut valvontaohjelman mukaiset suunnitellut tarkastukset	27	7
– muut tarkastukset	45	8
Yhteensä	132	24
Vuosiraporttien ja tarkkailutulosten tarkastukset	45	3

	Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020	Toteuma
Lupatapahtumat ja lausunnot	89	130	91
Valvontakäynnit ja tarkastukset	156	180	177